

◆ ST. OLAV ◆

Nr.
38 - 39 - 40

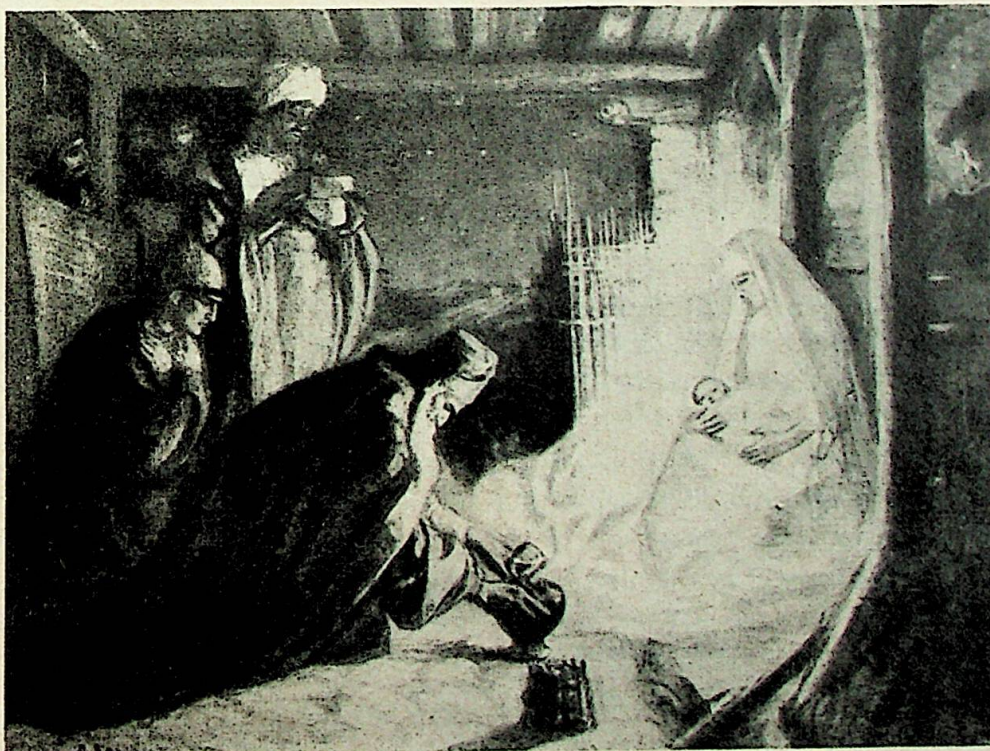
Oslo, 19. desember 1940

52. årg.

Redaktør: E. Dithmer-Vanberg. Medarb.: Mgr. Dr. Karl Kjelstrup, dominikanerpater A. Lutz, Sigrid Undset, Lars Eskeland.

«St. Olav» utkommer en gang ukentlig. Abonnement både for inn- og utland tegnes på alle postkontorer eller direkte, skriftlig i ekspedisjonen, Akersveien 5. Abonnementspris kr. 2.50 pr. kvartal forskuddsvis betalt, for utlandet tillegg av vedk. lands avisporto. Opsigelser må være eksp. i hende senest 14 dager før hvert kvartalskifte. Annonser må være innsendt innen søndag aften, manuskript innen fredag aften. «St. Olav»s telefoner: Redaksjon og ekspedisjon: 23743. Redaktøren privat 30487. — «St. Olav»s ekspedisjon og forlag, Akersveien 5, I, er åpen *hver dag* kl. 10—3. Onsdag lukket. Utbetalinger kun tirsdag kl. 1—2.

INNHold: Se, Herren kommer. — Livets og nådens jul. — Paven ønsker våpenhvile i julen. — Mennesker i god vilje. — Bønn for verdensfreden. — Julens toner. — Er juletreet av indisk avstamning? — Som de skrev. — Gamlemor i skogen. — Striden for livet. — For Norge. — In memoriam pastor Chr. Holfeldt-Houen. — Midnattsmessen. — Takk. — Herhjemme. — Biskop Mangers julehilsen. — St. Olavs julehilsen.

Se,

Herren kommer.

Av sogneprest Alf Høgh.

«Ecce, Dominus veniet cum splendore descendens, visitare populum suum in pace, et constituere super eum vitam sempiternam.»

«Se, Herren kommer. Han stiger ned med herlighet for å besøke sitt folk og grunnfeste det evige liv i det.»

Slik jubler Kirken julen imøte i en verden fylt av krig og ufred og nød: Se, Herren kommer. Han kommer med herlighet, med fred og evig liv. For Kirken tror på juleunderet i Betlehem og dets herlige budskap til oss mennesker: budskapet om at vi skal finne oss selv, finne oss selv og vårt eget innerste og opprinnelige vesen når vi bare finner fram til Gud. Og da skal vi også finne veien fram til og forstå vår oppgave, den herlige oppgave som er å bringe Guds evighet, Guds fullkommenhet inn i skapningens verden.

Kirken tror på mennesket på tross av århundredes skuffelser, tror at det til sist skal bli i stand til å hvelve en himmel over sin hverdag og i ydmyk erkjennelse av sitt sanne vesen og sin plass i tilværelsen vokse inn i evigheten, inn i foreningen med Gud. Kirken tror på mennesket fordi den tror på Gud, tror på mennesket fordi den fullt og fast tror på juleunderet: «Og Ordet er blitt kjød og har bodd iblant oss.»

Ordet er blitt kjød og har bodd iblant oss, nettopp for å vise oss menneskets forening med Gud i dens høyeste og mest fullkomne virkeliggjørelse i Jesus Kristus. Her er kjernen i julens store under, kilden til fred og evig liv: Guds forening med mennesket, mennesket som føres tilbake til sitt opphav, føres tilbake til sitt opprinnelige vesen slik dette sto for

Guds tanke i skapningens morgen. Dette er herligheten og freden Han besøker sitt folk med, den som lyser ned fra stjernen over stallen i Betlehem og toner oss vidunderlig imøte fra englesangen på Betlehemsmarken, den jublende takkesang fordi skillet mellom Gud og menneskene er brutt ned, det skulle vi med et ord kaller synden.

Se, Herren kommer med herlighet, med den herlighet som lyser oss imøte i Betlehemsstallens uendelige menneskelighet: i en mors rene kjærlighet til sitt barn, i en fars oppofrende arbeid for sin familie, i et barns fullkomne hengivelse i tro på menneskets godhet og kjærlighet. Ja, av Betlehemsunderet — en Gud som barn i avhengighet av mennesker — lærer vi den sanne vei til fred og evig liv, veien som mennesket forlot da det i falsk individualisme og uavhengighetstrang løste seg fra sammenhengen med menneskeslekten og med sitt opphav Gud, kjærlighetens, offerets og hengivelsens vei, troens vei i tro på Gud og tro på mennesket — tjenestens hellige vei.

Betlehemsunderet, når det virkelig får plass i vårt liv og vår bevissthet, viser oss tilbake på denne vei: Menneskelighetens vei til Gud, og stjernen det tenner over vår tilværelse, stjernen som lyser fred og evig liv over den, stråler ut fra de gamle ord vi dessverre så ofte glemmer: «Vi nærmer oss Gud i samme grad som vi i sannhet er mennesker.»

Ja, gå i forbønn for oss, du rene jomfrumor og du trofaste fosterfar til verdens frelser, at krybbebarnet må lære oss at dette er juleunderets budskap til oss, dette er det barnet i krybben vitner for oss om.

Amen.

Livets og nådens jul.

Barn Jesus, vi signer med sang ditt navn.
 Du kom fra ditt kongeslott
 og har her på jorden i nød og savn
 det fattigste leie fått.
 Vi feirer i år din fødselsfest
 med brennende bønn om fred.
 Den bønnen forstår Du allerbest
 som for våre synder led.

Her kommer de lidendes tause tog
 fra krigens herjede land.
 De har et spørsmål på alle sprog,
 og noden er dyp og sann:
 «Hva blir der av julens fred og fryd
 og barnenes glade sang?
 Vi hører kun bombenes dumpe lyd
 og mitraljøsenes klang.

Hver dag vi senker i gravens muld
 de falne fra fjern og nær.
 De ofret sitt liv og vi vårt gull
 til beste for land og hær.
 Og noden vokser fra dag til dag,
 mens jorden rødmer av blod.
 Hvem stanser demonenes ville jag
 og tørrer tårenes flod?»

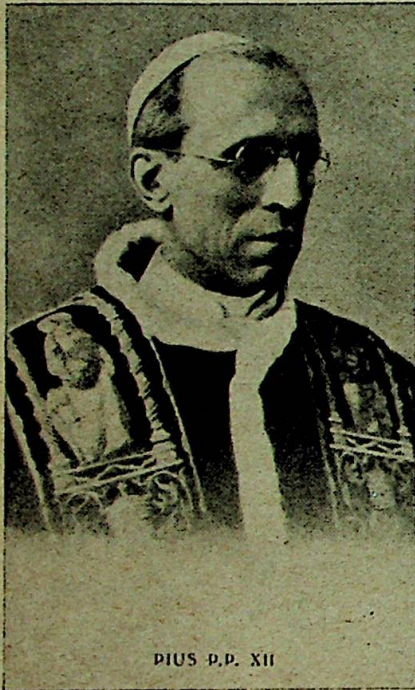
Loft livets lys over verdens vé
 og hjertenes stumme kval,
 og skriv ditt navn over blodig sne
 og brennende bombers val.
 Barn Jesus, vi glemte din offerdød
 og sjelenes dyre verd,
 Nå lider vi straffen i krigens nød
 og blodstenkte furiers ferd.

Nå vekkes hjerter av syndens blind —
 de lærer av julens bud
 at freden er for de sjeler kun
 som ei ignorerer Gud.
 Ti dyrkes gullet, dets glans og prakt,
 og glemmes det skaptens mål,
 da blir der av all vår storhet og makt
 et grufullt, flammende bål.

La julens hellige klokkeklemt
 bli trøstens bud for de sinn
 som ei ditt hellige navn har glemt
 i Betlehemsstjernens skinn.
 Ti aldri ditt Frelserhjerter slår
 mer varmt enn for hver som tror:
 så høit har Gud elsket vår arme slekt
 at Sønnen kom ned til jord.

K. KJELSTRUP.

Paven ønsker våpenhvile i julen.

PIUS P.P. XII

I sin skrivelse av 1. des. 1940, hvori den Hl. fader gir biskopene fullmakt til å la midnattsmessen anti-siperes om ettermiddagen julekveld der hvor det er påbud om mørklegging — uttrykker han samtidig et innerlig ønske om at det må bli våpenhvile i julehelgen og håper bestemt at de krigsførende vil oppfylle dette ønske. Paven skriver: «Det må være oss tillatt å håpe at det i det minste

i selve den hellige julenatt og første juledag vil komme en våpenhvile i stand mellom de krigsførende makter — enten spontant eller ved gjensidig overenskomst, for at våpnenes klirren ikke skal overdøve englenes sang til hyrdene, som den gjentar seg i våre templer og for at nye blodsutgydelser ikke må forstyrre eller tilintetgjøre denne stunds himmelske glede.»

I sin omtale av dette peker «Osservatore Romano» på den betydning en slik våpenhvile har — for «hvis krigslarmen tier vil fredens stillhet komme, og hvis hatets stemme tier løfter kjærlighetens røst seg. En slik våpenhvile er ikke bare en kort illusjon — nei, dens virkninger varer etter den selv har tatt slutt. Noe vil alltid bli tilbake etter en slik fredens stund: en mer levende lengsel og en innerligere attrå etter fredens velsignelser — en dypere forståelse av de kristelige mysteriers skjønnhet og makt over sinnene — en fastere tillit til Gud lar oss kjenne lykken ved en fred som verden ikke kan gi, slik at menneskene tilskyndes til å gå i seg selv og forene sine krefter for å oppleve en rettferdig og varig fred.»

Mennesker i god vilje.

«Ære være Gud i det høye og fred på jorden for mennesker i god vilje», — dette er jo de ord som for oss er uløselig knyttet til all sann julegleder. Men i år er det likesom vanskeligere med denne glede og det ikke bare, fordi forholdene medfører at julen og dens forberedelser har måtte slå av i de materielle krav som vi pleier å betrakte som en nødvendig bestanddel av den — vanskene ligger i dette med *freden*, som den forkynner på jorden og som allikevel har sviktet og svikter så totalt. Og det finnes vel de kristne som føler en bitter sorg og fortvilelse stige opp i sinnet: hva er det i grunnen for en religion som i to tusen år har brakt det glade budskap om fred på jord ned til en menneskehet, som allikevel har fortsatt å bekjempe hverandre av all makt? Er ikke alle foreteelsene om oss som en veldig demonstrasjon mot kristendommens kraft —?

De som tenker slik har aldri til bunns overveiet det budskap englene brakte hyrdene julenatt og dets innhold — dets gripende innhold av løfte og tilsagn for dem som gir Gud æren og selv er i god vilje. De har aldri lagt merke til at Gud har knyttet *betingelser* til det glade budskap — at han også her

respekterer menneskenes frie vilje slik at han overlater til den å være *god* eller ei, å gi *ham* æren eller selv ta den for seg. Å være *god*, ja det er jo å si: «skje ikke min, men *din* vilje!» — det er den fulle konsekvens av Guds viljes herredømme «som i himlen så og på jorden». Men fordi dette *ikke* skjer, fordi disse betingelser *ikke* oppfylles, fordi maktskyke og ærgjerrighet råder grunnen i så mange menneskesinn slik at Gud fortrenses og dermed godheten — derfor ser verden ut som den gjør den dag i dag.

Men mange er de som ikke kan eller rettere sagt vil forstå dette, men foretrekker å flykte fra sitt eget ansvar ved å legge det over på noe som de kaller kristendommen idet de bebreider *den*, at verden ikke ser anderledes ut etter to tusen års forløp siden hin første julekveld. De peker med slett skjult triumf på de utallige fallne og sårede, de tusener av ødelagte familier og hjem, de faderløse små barn og kanontorden som nå overdøver kirkeklokkenes kimen til julefest — ja, i enkelte land har fått dem til å forstumme helt — og med hån i stemmen spør de: «vil dere kristne virkelig feire julen, feire fredsfyrstens fest i år —?»

Og dertil svarer vi et fulltonende: «Ja, vi vil!» For vi vet at det er ikke kristendommens skyld at verden ser ut som den gjør i dag — det er vårt manglende samarbeid med evangelienes lære og liv som bærer skylden. En gave kan aldri tre i kraft før den blir mottatt og likeledes med kristendommens innsats: den må finne viljens gode karr å fylle innhold i om den skal gjøre sin gjerning: å omdanne oss i Kristi ånd og i hans lignelse til å vandre i hans etterfølgelse. Med dem som setter egensinn mot Kristi sinn, egenkjærlighet mot Kristi kjærlighet, kan Guds planer ikke realiseres — de oppfyller ikke Guds betingelse for at freden skal komme til dem, i dem og om dem. De vil ikke lære å holde jul i ånd og sannhet —

Men det vil hver den som vet han trenger hjelp for å få styrket og befestet og utviklet viljen sin i en god og klar retning og derfor har det åpne sinn og hjerte for julens budskap —

Måtte det bli tilfellet med oss! År etter år fornyer Gud sitt løfte og sitt tilsagn — også i år, i dette tunge og vanskelige år. Fred — all sann fred begynner i hver enkelts sjel med fredens tanker, ord og handlinger mot nesten, mot vår *nærmeste neste*. I våre personlige forhold må vi søke å framelske fred og fordragelighet, forståelse og hensynfullhet overbærenhet og tålmod. La oss da være de første til nå i denne jul å rekke den forsonende hånd ut, selv om vi kan hende var den som ble først fornærmet og krenket, og selv om vi tror vi har retten på vår side! Ti da får vår bønn om fred på jorden større bærekraft, i det vi da gjør hva vi kan for å styrke menneskehetens *samlende* sum av god vilje når vi styrker vår egen vilje til fred.

Og derfor ber vi med vår hellige Kirke:

Vi ber deg, allmektige Gud: at du gir oss, over hvem ditt menneskeverdne Ords nye lys er utgytt, i våre gjerninger å vise en avglans av det som ved troen stråler i våre hjerter. Ved samme våre Herre, Amen!

Bønn for verdensfreden.

Av pastor Peter Schindlers bok
«For den eviges åsyn». (Pauluskredsen.)

Hellige Fader, — «all freds Gud, som sendte din sønn til jord med «fred for mennesker som er i god vilje» —

Herre Jesus Kristus, som bød oss «ikke å bli redde og ikke forsake», ti du etterlot oss «den fred som verden ikke kan gi» —

Herre Gud Helligånd, hvis gave er «den fred som overgår all forstand» —

Vi takker dig, treenige Gud, at vi dog — tross alt — har fred i hjertet og fred i Kirken selv om verden er langt fra fred.

Takk for hver et fredlyst sted! takk for hver en fredfylt stund! takk for hver et fredfylt menneske vi har møtt!

Vi ber deg: oppdra oss selv, o «Fredens Gud» til å «stifte fred» — da skal vi salig «arve jorden». —

Herre, se til den verden du har skapt: strid, hat, misunnelse, «krig og rykter om krig» verden over — ikke bare blant de ville som ikke kjenner deg og din lov — men også blant oss kristne og blant folkeslag, som i over tusen år har fått din Kirkes oppdragelse.

Herre, vi frykter «rytteren på den røde hest» og «rytteren på den blekgule hest», krigen og krigens følger, utslettelsen og vår kulturs undergang — —

Verden ruster seg på jorden, på havet og i luften — verden oppbyr all sin viten for å finne midler til å drepe, ødelegge, utsette. Og vi selv — hvor vanskelig har vi ikke ved å leve i fred, «hver med sin neste!» —

All freds Gud: «gi oss fred i vårt livs dager», så vi «fri for frykt, for fiender kan tjene deg».

All nådes Gud: forlat oss vårt ufredelige sinn — og lær hver den, som har ansvar for freden i verden, å tenke fredens tanker.

Gud, som er kjærlighet: gi oss, som engstes for landenes skjebne, å elske deg, så vi får din lov kjær — og å elske vår neste som du har elsket oss, så vi ikke overfaller hverandre, men meget mer er rede til hvert offer for fredens skyld: ofre av ære og stolthet, av mammon og eiendom, — av det vi tror er vår rett.

Vi roper til deg på en fredløs verdens vegner: «skjenk oss din fred!» — og skjenk oss god vilje så freden kan bli oss til del — frels oss fra krigens onde og la ditt rike komme!

Amen!

Julens toner.

*Snart kirkeklokker bringer bud
til oss om kjærlighetens Gud,
som ga sin sønn til slektens fred,
til liv og evig salighet.*

*Vi hører englers jubelkor
i julenatt — utover jord
ett «Ære være Gud» det lod
for verdens frelser som er født.*

*Guds fred til alle, liten, stor.
Guds fred til dem som på ham tror
med vilje god, med hjertets trang,
og lytter til Guds engles sang.*

*Til Betlehem vi vandrer med,
som hyrdene vi kneler ned.
I guddomsglansen ser vi så
en åpen himmel for oss stå.*

*La kirkeklokker ringe inn
en julefest i sjel og sinn.
En ydmyk takk for frelsens bud
vi bringer dig, du Allmakts Gud.*

Karl Stiansen

Er juletreet av indisk avstamning?

Av dr. Ernst Adler.

Julefest og indiske templer — man vil vel synes at det er like så langt åndelig mellom disse to ting som det er geografiske mil mellom Indias palmer og Nordens granskoger — allikevel er det noen som hevder at iallfall lysene på juletreet for første

gang tentes ved Ganges bredd. Til støtte for sin påstand tar de en gammel beretning om en ferd som Ludovico Vartomans fra Bologna år 1503 foretok til Egypten, Syria og India. I denne skriver han nemlig:

«Ikke langt fra Kalkutta ligger et vidundervakkert tempel ved den tause bredd av et dypt og hemmelighetsfullt skogtjern. Stille speiler de høye trær seg i vannet og stille blir man når man trer inn i tempelhallen, som med sine to søylerader minner om Johanneskirken i Rom. Midt i templet kneiser et herlig alter av en skjønn og kostbar steinart — her celebreres alle offerhandlinger. Mellom hver søyle står et skip, hugget i stein og vel to fot langt. Det er fylt med fin og duftende olje. Der fikk jeg oppleve noe uforglemmelig: den store lys- og renselsesfest 25. desember. Da vi kom til stedet så vi et herlig syn, ti alle trærne langs tjernet var behengt med talløse tente lamper og lysfakler, som brente med en klar og rolig flamme i den mørke stille natt under tusen stjerners skinn. En flokk mennesker i hvite drakter dro i aldri avbrutt strøm inn ad tempelporten, mens en fjern og selsom men ikke uskjønn musikk ledsaget deres tause skritt. Vi fulgte med — etter først som alle andre å ha vasket hodet og hendene i tjernets vann. Der inne sto en tilhyllet prest bak hvert av steinskipene mellom søylene — til dem fordelte folket seg og hver eneste av oss ble nå salvet med olje på vår panne mens prestene mumlet noe som klang som en høytidelig velsignelse. Så vendte alle seg mot altret midt i rommet og døm om min forbauselse, da jeg så dem knele ned og forsto at de tilbad en Gud som skulle komme ned til dem og hjelpe dem til å leve et rent liv. Så brøt de opp og dro atter ut til trærnes lysskinn og siden den lange mørke vei hjem — men på denne hjemferd var alle fredlyste. Den ettersøkte forbryter kunne trygt blande seg med de andre pilegrimmer, i den natt var hans person hellig og ukrenkelig.»

Man forstår at denne fest har grepet den europeiske deltager, ikke minst ved det kristne preg som hvilte

Som de skrev -

Det er så lett å fremstille en bibel nå — det er bare å sende den i pressen så får vi hundre, tusener, hundretusener av like bøker som er blitt til ad helt mekanisk vei. Hvor annerledes var ikke forholdene før boktrykkerkunstens dager hvor hvert eneste eksemplar nøysommelig ble skrevet av med hånden, og det hendte at feil snek seg inn. Bøker var kostelige skatter den gang, og bare store og rike folk kunne tillate seg å ha et bibliotek. Men allerlengst tilbake — da Det nye testamente ble til — var det ennå vanskeligere — det skrivemateriale dets forfattere brukte var det ikke hver manns sak å skaffe seg.

Det får vi vite av de enkelte spredte opplysninger som testamentet selv gir om sin tilbliven. I Rom. 16, 22 leser vi: «Jeg Tertius, som nedskriver brevet, hilser Eder —» Dette sted og flere andre gjør det klart for oss at Paulus dikterte sine brev, og at en av hans reisefeller skrev det ned, f. eks. Tertius, Sostenes, Timoteus eller Silvanus; de var altså sekretærer for apostelen. På enkelte steder finner vi at Paulus gjør egenhendige tilføielser, således heter det i 1. Kór. 2, 16, 21: Hilsen med min, Paulus

hånd». Enhver bibelleser vil også huske slutningen av Galaterbrevet, nemlig 6, 11: «Se med hvor store bokstaver jeg skriver til Eder med min egen hånd». Etter sistnevnte skriftsted er det mange lærde som har villet mene at Paulus, som jo var teltmaker av fag, ikke hadde den skriveferdighet som sine ledsagere. Hvordan nå dette enn kan ha seg, så forstår vi etter det siste citat fra Galaterbrevet at den øvrige del av brevet må være skrevet med små bokstaver, mens det apostelen skrev, var med store. Det var kanskje meningen at disse store bokstaver skulle framkalle et livligere bilde av apostelen selv, og i Orienten på den tid var det da også meget alminnelig at brevskriveren brukte en sekretær, og selv bare undertegnet brevet.

Mens apostelen nå dikterte, må skriveren ha hatt et papyrusblad eller et pergament til å skrive på, dette var nemlig for en vesentlig del oldtidens skrivemateriell. Papiret blev jo først oppfunnet mange århundreder senere. Papyrus — hvorav vårt papir er avledet — ble fremstillet av papyrusplanten som vokste i Egypt, langs Nilens bredder, og dannet nede i deltaet hele skoger.

over den. Også beskrivelsen av templet minner på mange måter om Roms eldste dåpskapell, San Giovanni in fonte — der hvor pavene engang selv foretok dåpshandlinger hver påske og pinse.

Er det signore Ludivico som ved sin beskrivelse har gitt støtet til juletrærnes små tindrende lys — de som gir så vakkert gjenskinn i strålende barneøyner? Ingen kan vel besvare spørsmålet — man kan vel også si at det ligger nærmere å spørre hvorledes det overhodet er blitt skikk å bruke skogens trær til festlige symboler. Det spørsmål er også meget lettere å besvare, ti skikken går tilbake til de gamle romere, som feiret nyttår ved å dekorere inngangshallen med laurbær- og oljegrøner, idet de samtidig brukte disse grøner som et slags orakel: av form og bladenes stilling og antall utledet man hva det nye år skulle bringe av held og uheld. Herfra forplantet skikken seg til germanerne, som av rent praktiske grunner brukte grangrøner i stedet for sydens vekster — de sto jo grønne og friske midt i kulde og sne. Men stadig var det nyttår som ble feiret slik — først i det 4. årh. gikk man over til å feire Kristi fødsel og da hørte man opp med å knytte profetiske evner til de grønne grøner. Dog trodde man stadig det var lykke med dem og man plantet derfor alltid i middelalderen et nåletré ved husets vegg og et ved brønnen. Og så oppsto legenden om at fra jul til nyttår bar disse trær strålende blomster og frukter et kort minutt ved midnattstid.

Kan hende er det dette som har gitt anledning til alle de glitrende ting vi pynter våre juletrær med — kan hende var det først en kjærlig mor som dermed ville trøste sine små som aldri fikk det lille

glimt fra Paradisets hage da trærne bar blomst og frukt, og så kledte treet inn med glitter og glans. Vi vet at et slikt juletré var reist i 1539 i Strassburg og vi har en detaljert beskrivelse av det. Men det var ikke lys på det — de stråler første gang i 1611 på den schlesiske hertuginne Dorothea Sibyllas slott — riktignok på Sylvesterkveld men dog i forbindelse med julen. Lysene var av voks — nærmest som kirkekjerner. Det vi kaller juletrelys — de små dimensjoners lys — kom først over et århundre senere. Men fra 1785 har vi en avbildning av juletreet i sin nåværende skikkelse.

Og så gikk det sin seiersgang — fra Tyskland over Sverige og Danmark til Norge. Det ble alle hjemms skjønneste minne — fra hjemmet dro det ut på gatene og samlet inn til juleglede for de fattigste — det ble et ledd i vinduenes reklame og i byens hele juleutsmykning. Alltid like vakkert men av og til litt misbrukt. Det mistet noe av sin fest ved ikke mer å høre til den ene eneste aften om året —

i år skinner det ikke mer når mørket faller på. Kan hende vil det derfor stråle dobbelt klart i hjem og hjerter den hellige natt så denne også blir den *stille* natt. Kan hende vil vi huske bedre på dets *kristelige* symbolikk: å minne om «lyset som kom til verden —»

I Indias fjerne verden lyste trærne langs tjernet *fred* over alle på den videre ferden — vil trærne i Europa i år lyse fred over menneskenes lidelsesvei og minne dem om englenes sang da hele verdens julestjerne tentes — — —?

Dr. Ernst Adler.

Papyrusplantens rot er tre-aktig og så tykk som en voksen manns arm. Stenglene er trekantede og når en høide av opp til fem—seks meter. — I Egypt — som jo er et meget trefattig land — hadde denne planten en så mangeartet praktisk anvendelse i oldtiden at den var for egypteren hvad bambusrøret og kokusplanten var for andre av Orientens folk. Papyrusen gav materiale til båter, tauverk, matter, takteking, og den nederste del av stengelen ble til og med i hungerstider spist som et surrogat for brød av den fattigste del av befolkningen. Den tre-aktige roten tjente som brensel. Men den anvendelse som har mest interesse i denne forbindelse og som også har gjort papyrusen verdensberømt, er det skrivemateriale som ble fremstillet av stengelens marg.

Den romerske historieskriver Plinius (den eldre) som omkom ved Vesuvs utbrudd i 79 e. Kr., gir en inngående skildring av hvordan dette skrivemateriale ble laget, og gjennom tusenvis av papyrusblad som vi har fått bevart opp til våre dager, med egyptisk og gresk tekst og andre språk, har vi fått hans opplysninger bekreftet.

Med en skarp kniv ble den gulhvite marg i stengelen skåret i like brede remser og lagt tett ved siden av hverandre på et hårdt underlag. Nye lag ble nå lagt på kryss og tvers over til det ble en passelig tykkelse, deretter ble det hele presset hårdt sammen. Ved hjelp av den limholdige saften som fantes i planten, ble lagene klistret sammen, og når det tørket, kunne det gattes ut og gav et skriveblad som ble oppdelt i størrelser, svarende til vårt kvartformat.

I de papyrusblad som vi har oppbevart rundt i verdens museer, er de forskjellige lag så fint sammenføyet at årtusener som har gått, ikke har løst de fra hverandre, og for å få øye på de forskjellige lag, er det ofte nødvendig å bruke forstørrelsesglass. Flaten er også så glatt og fin at en moderne stålpen uten vanskelighet glir bortover. Det er mulig at apostelen Johannes brukte et slikt blad i kvartstørrelse, da han skrev sitt tredje brev, i vers 13 av brevet heter det nemlig: «Jeg hadde meget å skrive til deg, men jeg vil gjøre det med blekk og penn».

Arket rakk kanskje ikke lenger. Skulle det nå skrives lengere meddelelser, som f. eks. en bok, ble arkene klebet sammen på langs og oppbevart i ruller som kan være opp til åtte—ni meter lange. Vi kjenner alle uttrykket «bokrullen» fra en lang rekke steder både i Det gamle og Det nye testamente. På gresk heter rull «biblion», og dette ble betegnelsen for en bok, senere gikk den da over på Bøkenes bok som en spesiell benevnelse, og herav er da vårt ord bibel avledet. — I Johs Åpenbaring 6, 14 leser vi: «... og himlen vek bort, likesom en bokrull som rulles sammen ...».

Hva brukte man så til å skrive med på dette papyruset?

I den eldste tid var det et tilspisset rør, som ble oppbevart i holdere, i hvis øverste del det var en fordypning hvori fargene ble blannet. Dog hadde man også særlige blekkhus, og da spissen på pennen på travle dager kunne bli fort utslitt hadde skriveren gjerne også en reservepenn i holderen. Blekket besto sannsynligvis av sot, gummi og vann og er like så holdbart som det vi bruker nå — på de papyrusruller som er oppbevart er skriften like tydelig og har en dyp sorte farve som ser ut til å være uberørt av tidens tann.

Foruten papyrus hadde man også andre skrivematerialer i oldtiden, f. eks. vokstavler, som ble benyttet der hvor man ikke ville koste det dyre papyrus. De var billige og lett håndterlige og derfor praktiske for korte meddelelser og notater, som ikke skulle oppbevares i lengere tid — de ble således brukt i skolene. I Det nye testamente har vi et godt eksempel på hvorledes en slik vokstavle ble brukt idet det fortelles i første kapitel av Lukas-evangeliet om presten Sakkarias, at han ble stum fordi han hadde tvilt på budskapet om at Johannes skulle fødes. Da barnet var født og Sakkarias ble spurt om hva det skulle hete, fikk han en tavle og skrev navnet Johannes.. Dette har utvilsomt vært en slik vokstavle. Disse tavlene var overstrøket med voks, og var som regel sorte, og det var nok alminnelig at de skrivekyndige bar en slik tavle på seg, omtrent som vi bærer vår notisbok. Til å skrive på vokstavlen, var ikke skriverøret godt nok, det måtte en solidere «penn» til, en av metall.

På vokstavlen ble det sendt kortere brever og når budet kom fram, kunne bare mottakeren slette ut det som sto på tavlen, og skrive svaret på samme tavlen med en gang. Når vokset ble helt utjevnet, så skriften forsvant, ble det «tabula rasa», herfra skal da også dette uttrykk skrive seg.

Det siste av oldtidens skrivematerialer vi skal høre om er pergamentet, som nok også ble brukt i langt større utstrekning enn papyrusen, der som tidligere nevnt falt nok så kostbart. Dette har ikke liten interesse for oss i det vi kan gå ut fra at den var det skrivematerielle de nytestamentlige forfattere brukte.

De var jo for en vesentlig del fattige på denne jordens gods, og når de derfor skulle spre sine skrifter, gjaldt det nok å finne det skrivematerialet som var billigst. I 2. Tim. 4, 13 hører vi om pergamentskrifter; Paulus ber Timoteus å ta med seg skinnbøkene. Det var nettopp pergamentbøker; de ble nemlig fremstillet av skinn. I alminnelighet ble det brukt kalveskinn, det ble billigst. Huden ble omhyggelig rensed for hår og lagt ned i kalk for å blekes. Når den var blitt tilstrekkelig hvit, ble huden strukket og glattet ut, og skåret op i passelige stykker. På den hvite pergament kom nok skriften klart fram, men i østerlandets blennende sol, hvor arbeidet gjerne foregår under åpen himmel, blev øynene lett angrepet. Lægen Galenos forteller da også i en av sine skrifter, at skrivernes øyne ofte ble dårlige. Det er enkelte steder i Det nye testamente som synes å tyde på at Paulus led av øyesykdom, og det er de lærde som har villet sette dette i forbindelse med hans omtale av tornen i kjødet. Det kan jo også tenkes at Paulus har pådratt seg svake øyne den gang han studerte ved Gamalies føtter. Men se det er bare en hypotese.

Etter det vi nå har hørt, kan vi danne oss et klarere bilde av Paulus der han sitter og dikterer brevene til sine menigheter. På forhånd har han kanskje skrevet på en vokstavle, når ånden minnet ham om det han skulle skrive. Skriveren eller hans sekretær sitter med pergamentet foran seg og skrivesakene forøvrig, som ble brukt. Så kommer ordene, som senere ble oversatt til praktisk talt alle jordens språk og lest av millioner.

Striden for livet.

Av LARS ESKELAND.

Dette stykke er tatt ut av forfatterens nyeste bok «Utsyn».

Ordet um striden for livet, som dei har brukt so mykje i dei siste mannsaldrane, må no få ei høgre meining enn då det berre tydde strevet for levemåten, umsuti for kroppen. No ser vi at det som han har vore, det var at vi miste trui på eit æveleg liv og ein høgre heim. Fedrane åt sure druvor, og vi born fekk såre tenner. Dei grov grunnen under huset sitt, og det datt ned over oss. Kor mange skal det knusa i fallet? Dei forkynte at mannaviljen var basta og bunden. Sjølve ordet vilje miste då si meining. Mennesket vart avheidra, og vart ikkje stort meir enn ein stokk i straumen. Måtte det ikkje i stor mun gå gale med ei ætt som vart fôra med ein slik lærdom? Vi miste mål og méd, vi miste ror og styring, vi hadde ikkje meir noko andsvar. Er det so anna ventande enn det måtte koma eit forfall mest i alle leider? Og kann nokon tru at det vert lett å koma seg upp or ei slik hengjemyr i tankeheim og livnad som vi seig ned i?

På eit liti jarnvegsferd no nyleg kom eg i fylgje med ein student. Han sat og bladde i eit biletheft, og det var tydeleg at han gjerne vilde eg skulde sjå kva det var han hadde for seg, han venta seg truleg ein grand moro av det. Men av umslaget hadde eg straks set kva slags bilete det var, og han fekk meg ikkje til å sjå i heftet sitt. Det var han ikkje nøgd med. Brått rette han so heftet fram og segjer at slike ting var forbodne i Tyskland nu. So ufritt var der. Det var underleg at eit stort folk kunde finna seg i slikt. Her i Norderlandi var vi so fridomskjære at eit riksstyre aldri vilde våga seg til

å koma med slike forbod. Eg spurde då um han ikkje tykte det hende verre ting enn at slikt vart forbode. Eg meinte at dersom vi var verkeleg fridomskjære her i Norderlandi og skyna kva fridom var, so vilde vi gjera alt vi kunde til å stogga denne flaumen av ufyseskap og ureinskap som no forgifta oss. Greidde vi ikkje det, so vilde vi siga ned i ein trældom som var verre enn alt anna og ingi reisingvon leivde oss. All saga og all røynsla syntet det.

Den ertemina han fyrr hadde seig av han, og han svara roleg, men veik ut or vegen vi var komne inn på: «Det er ille at De, som arbeider so trutt for nasjonal atterreising og frigjering, ikke er meir frilynd når det gjeld religion og moral», sa han. Han for sin part trudde ikkje det vart skikk på nokon ting her i landet, og ikkje verande for ungdom, fyrr vi vart kvitt alt som hadde noko å gjera med det dei kalla Kyrkja. Og anten ho so meir heitte katolsk eller protestantisk, so var det eitt feitt, vi måtte gjera reint bord etter henne og all den trældom og ulukka ho hadde ført over oss.

Han var tvillaust ein

god tolk for ein stor lut av studentane våre nett då, dei som samla seg kring «Mot dag». Dei hadde vorte hangande att i rein materialisme. Dei trudde dei fylgde med tidi på denne måten, og visste ikkje at dei låg og rak i ei atterbera langt ifrå alle friske straumdrag i tidi, dei som ber burt ifrå materialismen.

Men det er eit tidskifte vi står i, og materialismen er alt overvunnen i tankeheimane. Og då er det tid til å gjera upp med subjektivismen, som er den største hindring for sameiningi av alle kristne, og denne sameingi er eit av dei aller viktigaste vilkåri for at heimslivet kan verta oppnya.

For Norge.

Av LARS ESKELAND.
i den nye diktsamling «Andror».

*Ven og bror,
høyr eit ord:
Me hev kje tid
til kløyvande strid.
Dagen som renn
no spør etter menn
og kvinnor som trufast hand i hand
vil leva og lida som best dei kann
for Noreg, vårt fedraland.*

*Ver på vakt,
gå i takt,
du ungdom gjæv
i striden hæv!
Tidi er vår,
for Noreg me slår,
og fram på St. Olavs veg me går,
For Kristmenn og krossmenn og kongsmenn i lag
skal skapa den nye dag.*

Gamlemor i skogen.

Av SIGRID ØDE.

Nå vil en kanskje tro at det kommer et eventyr. Og på sett og vis ligger det også litt av eventyrets skjær over de begivenheter som knytter seg til gamlemor i skogen, for oss som var sammen dengang.

Når jeg ved juletider — og ellers også — møter de gamle elevene fra skolehjemmet, de som dengang for mange år siden var småpiker, så blir det bare å tale om minner fra dengang og i sær om juleminner. Allting husker de, julestri og julekveld, med juletre og julesang, ja alt som kan knyttes sammen med jul. «Å, husker De turen til gamlemor i skogen?» Den erindring i sær lyser med en egen glans som aldri blekner.

Det skolehjemmet som vi minnes så meget fra, det lå i en storbygd, i utkanten av bygden nær innpå de store skogene. Det var en oppdragelsesanstalt for ca. 20 unge piker. Der gikk året sin regelmessige gang. Dagenes mange timer var viselig inndelt i skolegang, arbeidstid, fritid og spisetid. Gjennom huset kimet en lys munter klokke, når det var tidskifte og forandring.

Hvis noen tror at regelmessighet er kjedelig, da skulle en leve en tid i et sådant hjem. Da vil en forstå hvilke verdier det ligger i orden og regelmessighet, og at det er det bærende grunnlag for alt som skal vokse og gro. Og en vil se hvor hurtig tiden flyr mellom de forskjellige avsnitt. Som dagene gikk en etter en, lakket og led det til juletid. Og da kan det vel hende at det ble litt forandring i programmet. For julen med solhvervs tid er ikke som andre tider, i et hvertfall ikke for barn.

Da var det villige hender overalt. Arbeidet gikk med liv og lyst — vask og rengjøring, bakning og finpuss. Så endelig kom julekvelden, «kveldenes kveld»!

Julekvelden var lik seg selv bestandig, derfor er den så fast forankret i våre hjerter og minner.

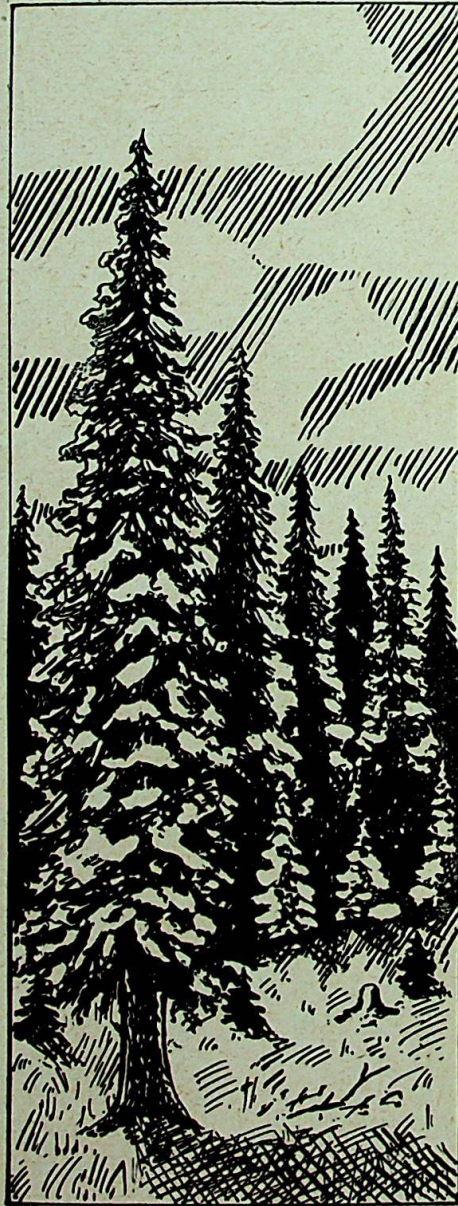
Når vi hadde spist middag kledte vi oss alle i høytidsklær. Kl. 3 skulle vi gå til gamle mor Ellen i Sjursbråten, som var en rydning et godt stykke inn i skogen. På kjøkkenet hentet vi alt vi skulle ha med: juletre, fullpakkede kurver med julegodter, kaker og kveldsmat til gamlemor,

og litt servise til kaffebordet, siden vi kom så mannssterke.

Så satte toget seg i bevegelse. I spissen gikk hun som bar juletreet og i téten holdt de seg også de andre som var beæret med å bære gavene. Da vi nærmet oss huset stemte hele procesjonen i og sang: «Jeg er så glad hver julekveld». Da vi kom fram på tunet sto mor Ellen på trappen og skygget med hånden for øynene. Slik hadde hun nok stått lenge og speidet etter sine julegjester: «God kveld, god kveld!» hilste hun oss hjertelig i møte. «Nei, er alle småjentene ute å går i kveld også; Frøkna er nå vel med?» Frøkna var bestyrerinnen. Hun var ikke lenger så rask til bens og holdt seg i baktroppen. De hilste hjertelig på hverandre disse to gamle hederskvinner. Dette tradisjonelle julebesøk var til like stor glede for begge.

Så bar det inn i stuen. Småpikene fikk legge tøyet sitt pent i rad og rekke over sofabenken og over stolene i kjøkkenet, mens frøkne skulle henge sitt på knaggene i stuen. Hvor det var festlig i stuen i kveld! De små gardinene hang blendende hvite tvers over vinduene øverst, mens de nederst var dekket av røde trekkgardiner. Disse røde gardinene var høytidsgardiner, som ikke ble brukt til hverdags, derfor ga de også stuen festpreget. I peisen var det strødd ener, og blankskurte kokekar sto i rad og rekke på sine brannjern. Alt var hvitskurt, benker, border og gulv. I blankpussede messingstaker sto hvite lys på bordene. I den svake belysning fra den lille lampen og lysene ble det en viss eventyrstemning over stuen. Tallerkenrekken med fargerike tallerkner og det rosemalte slaguret i kroken fikk likesom levende liv over seg.

Den som hadde ansvaret for juletreet anbragte nå dette midt i stuen og tok til det å pynte det med de små kulørte papirkurvene, epler, appelsiner og underlige kakedyr, menner og koner pyntet med rødt sukker. Til slutt ble lysene tendt og vi sluttet ring om treet og gikk rundt og sang de kjære julesalmer. Tro nå ikke at gamlemor ikke var med og sang! Jo, hun kunne sine salmer, vers etter vers sang hun med sin

gamle, skjøre stemme, av og til med noen underlige trimulanter på melodien. Disse var nok en hård påkjenning for småpikenes lattermuskler. Men deres ærbødighet for mor Ellen og deres følelse av kravene til høvisk oppførsel reddet situasjonen. «Nå skal di riktig ha takk», sa mor Ellen til slutt, «det er så gildt å se så mange blie småjenter. Men nå får vi hilse på'n Kaffe-lars, han venter på å få bli med han også.»

På langbordet i det ene hjørnet av stuen var det duket og dekket til kaffe og i stillhet suplert med våre medbragte saker. Det ble en munter og koselig kaffeslabras. Mor Ellen var en strålende værtinne med sitt prektige humør og sitt gode, hjertelige smil.

Vi syntes det var ilde da vi måtte bryte opp, at gamle-mor skulle være alene julekvelden. Men det måtte vi ikke bry oss om. Mor Ellen var aldri alene og aller minst om julekvelden. Når Vår Herre kunne ta til takke med en stall, så finner han nok veien inn til meg også, mente hun. Og ut av stuen en slik dag ville hun ikke. Her hadde hun feiret sine julekvelder i femti år. Mange glade julekvelder sammen med mannen og åtte barn.

Dessuten hadde hun vel nå hatt så hyggelig en feststund. Og i morgen kom den eldste datteren hjem med mann og barn.

Da vi kom ut på tunet sto månen stor og blank på himmelen og kastet sitt sølverskjær over sneen og den rimkledte skog. Vi skiltes med mange ønsker om gledelig jul. Som vi nå sto rundt trappen med mor Ellen i midten løftet hun hendene signende over oss: «Gud signe døkk alle!» sa hun.

Vi dro nå hjem i den herlige måneskinnskveld. «Fra fjord og fjære, fra fjell og dypen dal — et ære være i dag gjenlyde skal», tonet gjennom den fantastisk skjønne skog fra glade, varme hjerter. «Hav takk som treder til armods hytter ned, hav takk som gleder oss med din fred.» Og så var vi hjemme igjen og gikk for å feire vår egen julekveld. Alt lå visselig her på et høyere plan, men i minnenes rekke er det julebesøket hos gamle-mor i skogen som er gjemt dypest i hjertene.

Forlengst er de døde både gamle-mor i skogen og den gamle bestyrerinnen, som ga oss alle både barn og voksne så mange rike livsverdier. Hun lærte oss ærbødighet for all Guds skapning, og hun lærte oss å se det som teller i Guds øyne, selv om det er kledd i ringhets drakt.

In memoriam

Pastor Chr. Holfeldt-Houen.

Den 22. november var det 50 år siden at pastor Chr. Holfeldt-Houen lukket sine øyner etter et velsignelses-rikt liv. Han vil alltid bli minnet som stifter av St. Pauls menighet i Bergen, som pastor Stub lever som den der grunnla og bygget St. Paulskirken samme sted, i hvis skygge han ligger begravd. Men pastor Holfeldt-Houen tok det første og største løft, og derfor vil vi alltid be-vare ham i dyp og takknemmelig erindring.

Han var sønn av lærer, senere kjøpmann Ole Houen — hans mor var en Lund fra Farsund. Det var 20.

juli 1820 at han så dagens lys i Arendal og ble etter å ha gjennomgått skolen der bare 14 år gammel i 1834 sendt til utlandet for å utdanne seg som handelsmann — samme år var han blitt konfirmert. Han kom først til Dunkerque hvor han fikk ansettelse i et stort trelastfirma. Etter 4½ års opphold i Frankrike kom han i 1838 til England og var så en tid fransk korrespondent på et handelskontor i Riga. Etter å ha vært en tur i Norge og Sverige dro han 1844 atter til England, hvor hans yngre bror var ansatt i Newcastle — broren var den senere mæcen som stiftet de store Houenske legater for kunstnere og vitenskapsmenn. Han ble i brorens forretning noen år, men i 1846 foretok han en stor reise gjennom Frankrike til Italia, hvor han ankom i oktober måned til Rom. Det ble avgjørende for hans liv og skjebne.

Idet han deltok i den skandinaviske kolonis liv drev han i øvrig religionsfilosofiske studier på egen hånd og stiftet bekjentskap med mange av de betydelige engelske konvertitter, som da befant seg i Rom — deriblant kardinal Newman og dr. Manning — og litt etter litt modnedes hans beslutning om å konvertere selv, hvilket han gjorde 3. juni 1847. Samtidig bestemte han seg for å studere teologi for enten å bli prest eller tre inn i et trappistkloster. Imidlertid kom hans allerede da kjente landsmann, bergenseren og barnabittpateren Stub til Rom og Holfeldt-Houen oppsøkte ham for å rådføre seg med ham angående framtidsplanene sine. Møtet var til gjensidig glede, men ingen av dem drømte om at de senere skulle komme til å samarbeide i samme menighet og samme by hjemme i Norge.

På grunn av krigen mellom Frankrike og Italia kunne han ikke slippe ut av Rom før i 1849 hvor han dro til et dominikanerkloster i Dijon, som sto under ledelse av pater Lacordaire. Etterpå vendte han tilbake til Rom og studerte videre på egen hånd til han i 1850 kom inn på Propagandakollegiet, hvor han ble prestevigslet i 1854.

Han bestemte seg umiddelbart etter til å dra hjem for å arbeide i fedrelandet og kom først til den nyreiste St. Olavskirke i Oslo hvor han ble pastor Lichtles medarbeider til 1857. Denne sommer foretok han en stor reise i Norge som endte i Bergen. Han undersøkte forholdene med henblikk på muligheten av å opprette en katolsk menighet der og utfallet må ha vært tilfredsstillende, for allerede i desember samme år flyttet han for godt til byen, hvor der hos en kjøpmann Ditmar Kahrs på Kalmargjerdet leide en liten leilighet, hvis største rom ble kapell hvor han holdt gudstjenestene. Hvor stor menigheten var vet man ikke men man vet at en del katolske utlendinger var bosatt omkring Bergen og etter hvert kom det om enn langsomt en del konvertitter til. Dessuten betjente han de spredte katolikker fra Kristiansand til Namsos.

I 1858 fikk han besøk av pater Stub, som under hele sitt opphold i fødebyen preket hver søndag i det lille kapell for en stor og interessert tilhørerskare. Etter hans avreise arbeidet pastor Holfeldt-Houen rolig videre alene og hans fryktløse og fine ferd vant ham folks aktelse og kjærlighet tvers over all tros- og meningsforskjell. Kravet til egen kirke og prestegård ble stadig sterkere — og her var det pastor Stub som tok initiativet.

Mens han kollekterte i utlandet til ny kirke utga pastor Holfeldt-Houen sitt eget blad «Katolsk Intelligensblad for Christeligssindede Læsere», som gikk fra 1859—60, men opphørte i 1861, fordi han måtte reise til Gøteborg og betjene menigheten der.

1864 begyntes arbeidet på St. Paulskirken — året etter ble grunnstenen nedlagt men av økonomiske grunner tok det 11 år før den ble ferdig mens det gikk relativt fort med prestegården, særlig fordi enkedronning Josephine ga en stor gave til den. 1868 kunne pastor Holfeldt-Houen flytte inn i den. Det ble innredet et midlertidig kapell i 3. etasje. 30. juni 1876 kunne St. Pauls kirkens vigsel finne sted og pastor Stub ble sogneprest med Holfeldt-Houen som medhjelper.

I 1881 ble han den første sogneprest i den nyopprettede menighet i det daværende Fredrikshald, hvor han virket til 1883 da han ble forflyttet til Kristiania. Av helbredshensyn måtte han allerede i 1884 tre ut av aktiv tjeneste men fortsatte å tjene Kirkens sak ved litterære arbeider — det er således ham som har oversatt Goffins huspostille og kardinal Gibbons: «Vore Fædres Tro». Resten av sitt liv tilbrakte han dels i Italia dels i Bergen og Kristiania, hvor han altså døde 22. november 1890, og ble begravd på Vor Frelzers gravlund etter en høytidelig rekviemmesse i St. Olavskirken, hvor daværende prefekt Fallize holdt talen.

Pastor Holfeldt-Houen var rydningsmannen, som brøytet veien for dem som kom etter og som kunne så og høste der han hadde pløyet. Derfor skal hans minne bevares med takk og velsignelse!

Midnattsmessen.

Det bringes til alles kunnskap at hs. høyerverdighet biskopen ønsker at midnattsmessen i år skal holdes som vanlig, men uten klokkingen. Hvis dettè av en eller annen grunn skal vise seg ugjørkelig kan den henlegges til 1. juledags morgen eller med biskopens tillatelse antisiperes julekvelden.

Det gjøres også etter biskopens ønske oppmerksom på at alle men særlig damene, bør sikre seg mørkelos til og fra midnattsmessen.

Takk!

Jeg må få lov gjennom «St. Olav» å sende en hjertelig takk for de mange kjære beviser på deltagelse i min sykdom. Jeg er dessverre fremdeles ikke i stand til å takke hver enkelt personlig, og sender derfor ad denne vei min dypfølte takk til alle og mine beste ønsker til de tilstundende høytider.

Msg. Snoeys, sogneprest.
f. t. Vår Frue Hospital.

Herhjemme —

Oslo. Mariakongregasjonen holdt patronatsfest søndag den 8. des. Etter at prefekten hadde ønsket velkommen, leste frk. Abrahamsen en prolog. Frk. Østensvig holdt så et meget underholdende og vakkert kåseri om «Olav Haraldsons kjærlighetshistorie», om den fromme prinsesse Ingjerd av Sverige som sannsynligvis var et redskap i Guds hånd så Olav Haraldson ble Olav den Hellige. Frk. Randi Straith sang flere sanger, akkompagnert av frk. Kjelstrup. Etter denne underholdning, som i alle deler var meget vellykket, ble det servert varm aftens. Ved bordet ble det holdt flere taler. Pastor Duin gratulerte de tre nyopptatte medlemmer og ønsket framgang for foreningen som nå hadde bestått i 13 år. Han overbrakte også lykkønskninger fra vår preses Mgr. Snoeys, og leste opp et festtelegram fra ham. Prefekten, frk. Suleng, takket pater Thorn for den gode retrett han hadde holdt, og understreket at den hadde gitt oss det vi framfor alt trengte i disse tider, lys i vårt indre. Hans høyerverdighet biskop Mangers sa så noen ord: Idealene forsvinner ikke så lenge det er Mariabarn. Han oppmuntret til alltid å være gode Mariabarn, til å bevare og bære ut overalt den ild Maria har tent. Etter forslag ble det sendt svartelegram til Mgr. Snoeys. Som avslutning på denne hyggelige aften, gledet frk. Kjelstrup oss igjen med sin vakre musikk.

A. B.

*Av hele mitt hjerte ønsker jeg
mine kjære prester, våre ordens-
søstre og alle våre troende
gledelig jul og godt nytt år
og anbefaler meg til alles bønn.*

*Jacob Mangers,
apost. Vikar, biskop av Selja.*

St. Olav

*ønsker alle sine venner
en velsignet julefest!*

Redaktør: E. Dithmer-Vanberg.

Thronsen & Co. boktrykkeri, Bernh. Getz gt. 3 - Oslo